

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Развод И Законна Раздяла](#) > [Italy](#)

Развод и законна раздяла

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какви са условията за получаване на развод?

Нормативните основания за допускане на развод са посочени в закона (вж. раздел 2). Съдът трябва да установи наличието на съответните основания, за да допусне развода.

Тези проверки трябва да се извършват дори ако двамата съпрузи са подали молба за развод по взаимно съгласие. Съгласието на съпрузите само по себе си не е основание за развод — и следователно в Италия на практика не съществува развод по взаимно съгласие: Съдът винаги трябва да установи фактическите обстоятелства по иска, преди да допусне развода.

Ако бракът е сключен по реда на Гражданския кодекс, той се прекратява с решението за развод, а ако страните са сключили църковен брак, надлежно вписан в регистрите за гражданско състояние, с решението за развод се прекратяват гражданскоправните последици от този брак. В производството трябва да участва и прокурор.

Източници: Закон № 898 от 1 декември 1970 г., изменен със Закон № 436 от 1 август 1978 г., със Закон № 74 от 6 март 1987 г. и със Закон № 55 от 6 май 2015 г.

2 Какви са основанията за развод?

Всеки от съпрузите може да поиска развод на някое от следните основания:

1) когато след бракосъчетанието другият съпруг е осъден с влязло в сила съдебно решение за извършването на особено тежко престъпление, без значение дали е извършено преди или след бракосъчетанието, като например:

- осъден е на доживотен затвор или лишаване от свобода за срок над 15 години, като срокът на наказанието може да е резултат от кумулиране на наказания за умишлени престъпления с изключение на политически престъпления и престъпления, извършени по „подбуди с особена морална и социална стойност“ (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

- осъден е на лишаване от свобода за кръвосмешение (член 564 от Наказателния кодекс) или за сексуални престъпления по член 609а (сексуално насилие), член 609в, член 609е или член 609з (въведени със Закон № 66 от 15 февруари 1996 г.);

- осъден е на лишаване от свобода за убийство на син или на дъщеря или за опит за убийство на съпруг или на син или дъщеря;

- осъден е на лишаване от свобода, с две или повече присъди, за тежка телесна повреда, неизпълнение на задължение за издръжка на членове на семейството, малтретиране на членове на семейството или на непълнолетни или малолетни лица или злоупотреба с недееспособно лице в ущърб на другия съпруг или на децата, с изключение на случаите, когато искащият развод също е бил осъден като съучастник в

престъплението или е установено възобновяване на съпругеския живот;

2) в случаите, когато:

- другият съпруг е бил оправдан по обвиненията в кръвосмешение или сексуално насилие, посочени в точка 1, букви б) и в), но съдът прецени, че не е възможно ответникът да продължи или да започне отново да живее със семейството си;

- съпрузите са били законно разделени по взаимно съгласие или по искане на една от страните в продължение на непрекъснат период от

1. най-малко 12 месеца от датата на явяването им пред съда по делото за законна раздяла;
2. 6 месеца в случай на раздяла по взаимно съгласие, включително когато е постигната спогодба по оспорвано съдебно решение;
3. или 6 месеца от заверената дата, посочена в споразумението за раздяла, постигнато след преговори в присъствието на адвокат, или от датата на акта, съдържащ споразумението за раздяла, сключено пред длъжностно лице по гражданското състояние;

- наказателното производство за престъпленията, посочени в точка 1, букви б) и в), е било прекратено поради давност, но бракоразводният съд установи, че деянието представлява съставомерно престъпление;

- наказателното производство за престъплението кръвосмешение е приключило с решение, че липсва основание за наказателна отговорност, защото престъплението не е предизвикало „обществен скандал“;

- другият съпруг, който е чуждестранен гражданин, е получил унищожаване или разтрогване на брака в чужбина или е встъпил в нов брак в чужбина;

- бракът не е бил консумиран;

- единият от съпрузите официално е сменил пола си; в такъв случай искът за развод може да бъде предявен от лицето, което е сменило пола си, или от другия съпруг.

В обобщение, като изключим наказателноправните хипотези (които включват наред с осъждането за тежки престъпления и случаи, когато лицето е оправдано поради ограничена отговорност, изтичане на давност или поради липса на съставомерен елемент за вменяване на наказателна отговорност за престъплението кръвосмешение), възможните основания за развод са: законна раздяла; унищожаване, разтрогване на брака или встъпване в нов брак от другия съпруг в чужбина; неконсумиране на брака; и промяна на пола.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Постановяването на решение за допускане на развод поражда изброените по-долу правни последици.

Първо, брачните отношения се прекратяват: съпрузите отново придобиват статут на неомъжена/неженен и могат да встъпят в нов брак.

Жената губи фамилното име на съпруга, ако го е добавила към своето; съдът може обаче при съответно искане да разреши на жената да запази фамилното име на съпруга, добавено към нейното собствено, ако тя докаже, че това е в неин интерес или в интерес на децата по причини, които са достатъчно основание за закрила.

Разводът не прекратява отношенията на сватовство и в частност не отстранява пречката за сключване на брак при наличие на сватовство по права линия (член 87, алинея 4 от Гражданския кодекс).

Съпрузите чужденци не губят гражданството, придобито вследствие на брака.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

Разводът прекратява установената по закон съпрузеска имуществена общност (*comunione legale*, която включва всичко, придобито заедно или поотделно от съпрузите по време на брака, с изключение на личните вещи, изброени в член 179 от Гражданския кодекс), както и всеки паричен фонд за покриване на нуждите на семейството (*fondo patrimoniale*). Този фонд обаче не се прекратява преди навършването на пълнолетие от всички деца в семейството. Разводът не поражда последици за съсобствеността, която се подчинява на други договорености (*comunione ordinaria*, например вещи, придобити преди брака *pro rata* или по време на брака, когато при сключването му е договорено, че за имуществото на съпрузите ще се прилага режим на разделност (*separazione dei beni*): връзката по отношение на този вид съсобственост може да бъде прекратена по искане на един от съпрузите.

Родител, който живее с малолетно или непълнолетно дете, може да получи право да продължи да обитава бившето семейно жилище, когато е в интерес на детето да продължи да живее в това жилище.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Съдът, допуснал развода, възлага на съпрузите съвместно упражняване на родителските права върху непълнолетните деца. Само в изключителни случаи упражняването на родителските права се възлага само на единия от родителите. Освен това съдът определя правилата относно времето, което малолетните или непълнолетните деца трябва да прекарват с родителя, който не живее с тях; дава указания за управлението на имуществото на децата; и определя месечната вноска за издръжката на децата, която трябва се изплаща на живеещия с децата съпруг.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

С решението за допускане на развод съдът постановява по искане на една от страните редовно плащане на издръжка на съпруга, който не разполага с достатъчно средства или по обективни причини не е в състояние да си ги осигури. Задължението за плащане на издръжка се погасява с встъпването на издържания съпруг в нов брак. По взаимно съгласие на страните издръжката може да бъде предоставена и с единична сделка чрез прехвърляне право на собственост върху имущество на издържания съпруг (за по-подробна информация вж. „Искове за издръжка — Италия“).

Съпрузи, които не изпълняват задължението си за изплащане на издръжка при раздяла или след развод, носят наказателна отговорност за отказ да подпомагат семейството си (съгласно член 570 от Наказателния кодекс).

Има и други последици. Съпруг, който се е развел, но не е встъпил в нов брак и има право на издръжка, има също така право и на дял от платеното на другия съпруг обезщетение при прекратяване на трудово правоотношение. В случай на смърт на бившия съпруг преживелият бивш съпруг има право да получава наследствената пенсия или да раздели тази пенсия със следващия преживял съпруг, както и да получава плащания от имуществото на починалия, ако има финансови затруднения. Законът също така позволява на съпруга, който има право на издръжка, да впише съдебна ипотека или да поиска изземане на имуществото на съпруга, дължащ издръжката.

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Законната раздяла означава, че съпрузите вече не са длъжни съгласно закона да живеят съвместно. Фактическата раздяла не поражда правни последици (освен в случаи, възникнали преди Закон № 151 за реформиране от 22 май 1975 г.).

Законната раздяла не прекратява семейните правоотношения, но ги отслабва.

Законната раздяла може да бъде разпоредена от съда или да бъде допусната по взаимно съгласие.

Източници: материалноправните норми се съдържат в Гражданския кодекс (член 150 и следващите; по въпросите, свързани с наследството, вж. членове 548 и 585).

5 Какви са условията за законна раздяла?

Законната раздяла (т.е. раздялата, разпоредена от съда) предполага установяването на невъзможност съпрузите да продължат да живеят заедно.

Когато това условие е изпълнено, съдът постановява разпореждане за раздяла по искане на един от съпрузите, дори ако другият съпруг не е съгласен.

В изключителни случаи съдът може да вмени отговорността за раздялата на единия от съпрузите; тази отговорност има значение за присъждането на издръжка за периода на раздялата и след развода, както и за правата на наследяване. В производството участва и прокурор.

Законната раздяла по взаимно съгласие се основава на споразумение между съпрузите, но влиза в сила само с разрешението на съда, който е длъжен да гарантира, че споразумението, постигнато от съпрузите, отговаря на висшите интереси на семейството. В частност, когато споразумението за упражняване на родителските права и за издръжката на децата не е в техен интерес, съдът призовава страните и изисква необходимите промени. Ако страните не изпълнят това изискване, съдът може да откаже да допусне раздялата.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Лични отношения: законната раздяла (по разпореждане на съда или по взаимно съгласие) води до отпадане на изискването за предоставяне на всички форми на взаимопомощ, свързани със съвместния живот. Освен това тя отменя презумпцията за бащинство. Жената не губи фамилното име на съпруга си, ако то е било добавено към нейното собствено, но по искане на съпруга съдът може да ѝ забрани да го използва, когато използването му може да причини на съпруга сериозна вреда. Също така съдът може да разреши на съпругата да не използва фамилното име на съпруга си, когато използването му може да е в нейна вреда.

Притежание на съвместна собственост: съпружеската имуществена общност се прекратява при обявяване за безследно изчезнал или на предполагаемата смърт на единия от съпрузите, унищожаване, разтрогване или прекратяване на гражданскоправните последици от брака, законна раздяла, съдебна делба на имуществото на съпрузите, промяна по взаимно съгласие в съпружеските отношения или обявяване на някой от съпрузите в несъстоятелност.

В случай на законна раздяла съпружеската имуществена общност се прекратява, когато съдът разреши на съпрузите да живеят поотделно или от датата, на която протоколът за раздяла по взаимно съгласие между съпрузите бъде подписан пред председателя на съда, при условие че е одобрен. Постановлението, с което на съпрузите се разрешава да живеят поотделно, се изпраща на длъжностното лице по гражданското състояние, за да може прекратяването на съпружеската имуществена общност да бъде вписано.

Родителска отговорност: съдът, допуснал раздялата, се произнася по упражняването на родителската отговорност върху малолетните или непълнолетните деца и определя размера на издръжката, която трябва да плаща родителят, който не живее с тях (с когото не живее малолетното или непълнолетното лице), или, в частния случай на предоставяне на изключително право за упражняване на родителска отговорност, родителят, на когото не е предоставена родителската отговорност. При предоставянето на правото на обитаване на семейното жилище родителят, който живее с детето, има предимство (за по-подробна информация вж. [„Родителска отговорност“ — Италия](#)).

Присъждане на издръжка: при съответно искане съдът предоставя на съпруга, който не е отговорен за раздялата, право на издръжка от другия съпруг, ако ищецът не разполага с достатъчни собствени средства. Съпруг, който е изпаднал в материална нужда, има право да получава издръжка, т.е. редовно изплащана сума, необходима за преживяване, дори ако е отговорен за раздялата (за по-подробна информация вж. [„Искове за издръжка — Италия“](#)).

По отношение на разведените двойки в законодателството е изрично предвидено автоматично осъвременяване на изплащаната издръжка съобразно инфлацията. Съдебната практика е включила в

обхвата на това правило и разделените двойки.

Постановените със съдебното решение мерки относно родителските права върху децата и изчисляването на изплащаната издръжка за децата и за съпруга, който има право на издръжка, могат да бъдат изменени впоследствие. Неплащането на издръжка е престъпление съгласно член 570 от Наказателния кодекс.

Раздяла при наличие или отсъствие на отговорност: разделените съпрузи, които не са отговорни за раздялата, имат същите права на наследяване като съпрузите, които не са разделени.

Съпругът, отговорен за раздялата, има право само на издръжка от имуществото на починалия съпруг, при това само в случай, че към момента на производството по наследяване починалият му е дължал издръжка (членове 548 и 585 от Гражданския кодекс).

Други последици: в случай на неизпълнение съдебното разпореждане за раздяла поражда право на вписване на съдебна ипотека; по искане на правоимащото лице съдът може да разпорежи налагане на обезпечителна мярка върху имуществото на задължения съпруг или запор върху трудовото му възнаграждение.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Съгласно член 117 и следващите от Гражданския кодекс бракът може да бъде обявен за недействителен в различни случаи. По-добре е въпросът да бъде разгледан от гледна точка на „недействителност“, като се разгледат основанията за недействителност и приложимият закон във всеки отделен случай.

Бракът е недействителен, ако е опорочен от наличието на някой от посочените в закона недостатъци, но ищецът трябва да се позове на съществуващия порок, като предяви иск пред съда.

Иск за анулиране на брак не преминава върху наследниците, освен ако съдебното решение все още не е прието. В производството трябва да участва и прокурор.

Източници: материалноправните норми се съдържат в членове 117—129а от Гражданския кодекс.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Бракът може да бъде обявен за недействителен по следните причини (член 117 и следващите от Гражданския кодекс):

1. един от съпрузите все още има предишен брак; недействителността е абсолютна и неотменима; искът може да бъде предявен от всеки от съпрузите, от възходящите роднини по права линия, от прокурора, както и от всяко лице, което има законен интерес;

2. *impedimentum criminis*; в брак са встъпили две лица, едното от които е осъдено за убийство или за опит за убийство на съпруга на другото лице; недействителността е абсолютна и неотменима и на нея могат да се позовават съпрузите, прокурорът, както и всяко лице, което има законен интерес;

3. лицата не могат да сключат брак поради психично заболяване на единия от съпрузите; определението, с което се установява такова заболяване, може да бъде издадено и след сключването на брака, когато е доказано, че заболяването е било налице към момента на встъпване в брак; бракът може да бъде оспорен от настойника, от прокурора, както и от всяко лице, което има законен интерес;

4. един от съпрузите е бил лишен от здрав разум (*incapacità naturale*); бракът може да бъде оспорен от съпруга, който, макар и да не е бил обявен за недееспособен, докаже, че е сключил брак, докато е бил лишен от здрав разум. Искът не може да бъде предявен, ако съпрузите са живели съвместно повече от една година, след като ищецът е възстановил умствените си способности.

5. един от съпрузите не е бил навършил законната възраст за встъпване в брак; искът може да бъде предявен от съпрузите, от прокурора или от родителите; правото на малолетното или непълнолетното

лице да предяви иск се погасява една година след навършването на законната възраст за встъпване в брак;

6. съпрузите са свързани от родство по права линия, сватовство, осиновяване или припознаване; на това основание за недействителност на брака могат да се позоват съпрузите, прокурорът, както и всяко лице, което има законен интерес, освен когато от сключването на брака е изминала една година или повече и в случая е било възможно да се поиска разрешение за брак, въпреки наличието на тези връзки;

7. принуда, страх или грешка: съгласието е получено под натиск или в резултат на особено силен страх от събития, които са извън контрола на съпруга; или пък е налице грешка при установяване на самоличността или относно съществена лична характеристика на другия съпруг в съответствие с член 122 от Гражданския кодекс; иск може да предяви съпругът, чието съгласие е било опорочено на едно от горните основания, освен ако съпрузите са живели съвместно една година след прекратяването на заплахата с насилие или отпадането на пораждащите страх обстоятелства, или след като е открита грешката;

8. фиктивен брак: бракът може да бъде оспорен от всеки от съпрузите, който е сключил брак със споразумението, че няма да изпълнява задълженията и да упражнява правата, произтичащи от брака. Искът за унищожаване на брака може да бъде предявен в срок от една година от сключването му. такъв иск не може да бъде предявен, ако след бракосъчетанието съпрузите са живели дори за кратко съвместно като семейна двойка.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Ако съпрузите са действали добросъвестно (т.е. не са знаели за съществуването на пречка към момента на сключване на брака), бракът се счита за действителен до неговото унищожаване, което влиза в сила едва от момента на постановяването му (принцип на „путативния брак“ — *matrimonio putativo*). Брак, обявен за нищожен, има последиците на валиден брак по отношение на децата, дори и двамата съпрузи да са действали недобросъвестно.

Съдът може също така да задължи един от съпрузите да извършва периодични плащания в полза на другия съпруг за срок до три години, ако другият съпруг не разполага с достатъчно средства и не е встъпил в друг брак.

Когато само един от съпрузите е действал добросъвестно, бракът поражда последици в полза на този съпруг и на децата от брака. Недобросъвестният съпруг дължи справедливо обезщетение, съответстващо на издръжката за три години, както и издръжка, ако няма други лица, които са длъжни да плащат издръжка.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способности за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

С Наредба — закон № 132 от 12 септември 2014 г., която беше преобразувана в Закон № 162 от 10 ноември 2014 г., италианското правителство предвиди две нови алтернативни процедури, които не включват съдилищата:

1. страните могат да сключат споразумение за преговори (*convenzione di negoziazione assistita*) в присъствието на адвокат (с предварително разрешение или разрешение на прокурора) и по този начин да имат възможност да разрешат спора си извънсъдебно по взаимно съгласие, със съдействието на адвокати. От тази възможност могат да се възползват съпрузи, които искат да постигнат раздяла по взаимно съгласие, да прекратят гражданскоправните последици от брака си или да го разтрогнат, или да изменят условията на раздялата или развода си, дори ако имат деца, които все още не са навършили пълнолетие или които са пълнолетни, но имат сериозни увреждания или не са финансово независими. По този начин съпрузите могат да предотвратят образуването на съдебно производство (членове 2 и 6);
2. ако нямат деца, които все още не са навършили пълнолетие или които са пълнолетни, но имат сериозни увреждания или не са финансово независими, съпрузите отскоро имат възможност да сключат пред длъжностно лице по гражданското състояние споразумение, с което да потвърдят

законната си раздяла, да прекратят гражданскоправните последици от брака си или да го разтрогнат, или да изменят условията на раздялата или развода си (член 12).

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Целият процес е реформиран с член 3, алинея 33 от Законодателен указ № 149 от 10 октомври 2022 г., с който се въвежда дял IVa (правила за производства, засягащи лица, малолетни или непълнолетни лица и семейства) в Гражданския процесуален кодекс.

В резултат на тези изменения в глава III от Гражданския кодекс е въведен нов раздел II, който се занимава с производствата за раздяла, разтрогване или прекратяване на гражданскоправните последици от брака, прекратяване на регистрирани партньорства и регламентиране на упражняването на родителската отговорност, както и с изменения на съответните условия.

Съгласно член 473а, точка 1) от Гражданския процесуален кодекс, освен ако не е предвидено друго в закона, исковата молба трябва да се подаде до Съда за лица, малолетни или непълнолетни лица и семейства (*Tribunale per le persone, per i minorenni e le famiglie*), който заседава в съдебен състав; въпреки това делото може да бъде изслушано и разгледано от оправомощен член на съдебния състав. Съдът с териториална компетентност е съдът по обичайното местопребиваване на детето, ако в рамките на производството трябва да се вземат мерки, свързани с малолетно или непълнолетно дете; във всички останали случаи се прилагат общите правила за териториалната компетентност и следователно критерият е местопребиваването на ответника (член 473а, точка 11) от Гражданския процесуален кодекс). Ако ответникът не може да бъде открит или пребивава в чужбина е компетентен съдът по местопребиваване на ищеца или, ако ищецът пребивава в чужбина, делото може да разгледа от всеки съд в Италия.

Подадената искова молба трябва да съдържа:

- а) наименованието на съда, до който се подава молбата;
- б) собственото име, фамилното име, мястото и датата на раждане, гражданството, местопребиваването, местожителството или местоживеенето и данъчния идентификационен номер на ищеца и на ответника, както и на общите деца на страните, ако са малолетни или непълнолетни лица или са пълнолетни деца, но не са финансово независими или имат сериозни увреждания, както и на другите лица, за които се отнасят исковите молбите или производствата;
- в) името, фамилното име и данъчния идентификационен номер на законния представител, заедно с посочване на пълномощното;
- г) предмета на исковата молба;
- д) ясно и кратко изложение на фактите и правните въпроси, на които се основава исковата молба, заедно с исканията;
- е) списък на доказателствата, на които ищецът иска да се позове, и документите, които се прилагат към преписката по делото.

В исковата молба трябва също така да се посочва съществуването на други производства, които се отнасят изцяло или частично до същата искова молба или свързана с нея. Към исковата молба трябва да бъде приложено копие от всички вече взети в това производство мерки, включително временни мерки.

Документите, посочени в член 473а, точка 12), трета алинея, трябва винаги да бъдат прилагани към исковата молба и писмената защита, по-специално:

- а) данъчни декларации за последните три години;

б) документни доказателства за притежаване на вещни права върху вписани недвижими имоти и движими вещи, както и дялове;

в) банкови и финансови отчети за последните три години.

В съответствие с разпоредбите на член 473а, точка 49 от Гражданския процесуален кодекс страните също така могат да подадат молба за разтрогване или прекратяване на гражданските последици от брака и свързаните с това претенции в исковата молба, като инициират производство за законна раздяла. Така подадените искиви молби са допустими след изтичане на срока, определен от закона за тази цел, и след като решението, с което се постановява законната раздяла, стане окончателно.

Исковата молба трябва да бъде подадена до компетентния съд заедно с посочените в нея документи.

В срок от три дни от подаването на исковата молба председателят определя докладчика, който може да бъде оправомощен да разглежда производството, и насрочва заседанието за първото явяване на страните, като определя крайния срок за явяване на ответника, което трябва да се извърши най-малко 30 дни преди изслушването. В случай че ответникът е психично болен или недееспособен, председателят определя специален настойник.

Максималният срок между датата на подаване на исковата молба и съдебното заседание е 90 дни.

С член 473а, точка 51) се урежда процедурата относно подадени от страните съвместни искиви молби.

Съвместна искова молба, свързана с посоченото в член 473а, точка 47) производство, трябва да бъде подадена до съда по местопребиваване или местоживеене на всяка от страните. Исковата молба трябва да бъде подписана от страните и трябва също така да съдържа подробности за доходите и имуществото през последните три години и разходите, които трябва да бъдат поети от страните, както и условията, свързани с потомството и икономическите взаимоотношения. С подаването на исковата молба страните могат да уредят изцяло или отчасти и своите имуществени отношения. Ако желаят да се възползват от възможността да заменят изслушването с подаване на писмени бележки, те трябва да посочат това в исковата молба, като заявят, че не желаят да съгласуват и подадат документите по член 473 а, точка 13), трета алинея. След подаване на исковата молба председателят насрочва заседанието за явяване на страните пред съдията докладчик и организира изпращането на документите на прокурора, който дава своето становище не по-късно от три дни преди датата на заседанието. В съдебното заседание съдията, след като изслуша страните и отчете желанието им да не се помирят, отнася въпроса за решаване. Съдията винаги може да поиска разяснения, ако е необходимо, и да поиска от страните да подадат документите, посочени в член 473а, точка 12), трета алинея. Съдебният състав издава определение, с което одобрява или приема за сведение споразуменията между страните. Ако споразуменията противоречат на интересите на децата, той призовава страните, като посочва измененията, които трябва да бъдат приети, и в случай на неправилно решение отхвърля исковата молба в настоящия ѝ вид. В случай на съвместна искова молба за изменение на условията, свързани с упражняването на родителска отговорност по отношение на деца и финансовите вноски за тях или за страните, председателят определя докладчика, който след като получи становището на прокурора, докладва пред състава. Съдията разпорежда страните да се явят лично, когато подадат съвместно искане или ако са необходими разяснения относно предложените нови условия.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Възможно е да се получи правна помощ (*patrocinio a spese dello Stato*) и съответно да се ползва процесуално представителство, без да се плащат адвокатски възнаграждения и други съдебни разноски. Правна помощ се предоставя и на чуждите граждани, законно пребиваващи в Италия. Условията за ползване на правна помощ са уредени в Закон № 217 от 30 юли 1990 г. и са описани в информационната брошура относно правната помощ. Заявленията за правна помощ се подават до съответната адвокатска колегия (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); повече информация можете да намерите на уебсайтовете на адвокатските колегии (например на римската адвокатска колегия) и на уебсайта на Министерство на правосъдието.

Източници: Закон № 217 от 30 юли 1990 г., изменен със Закон № 134 от 29 март 2001 г.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Решенията за законна раздяла, развод или за анулиране на брака могат да се обжалват. Жалбата се подава с молба, която трябва да съдържа данните, предвидени в член 342 от Гражданския процесуален кодекс.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

Постановените в държавите членки решения преди 1 август 2022 г. се прилагат в други държави членки съгласно единните правила относно признаването, определени в Регламент (ЕО) № 2201/2003 („Регламент Брюксел IIa“). Постановените след 1 август 2022 г. решения се признават в държавите — членки на ЕС, съгласно последващия Регламент (ЕС) № 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвличане на деца („Регламент Брюксел IIb“).

Съгласно двата регламента признаването на съдебни решения по брачни дела става автоматично. Решенията за развод, раздяла и унищожаване, които вече не е възможно да бъдат обжалвани в държавата членка по произход, се изпълняват заедно със съответното удостоверение, без да е необходимо да се актуализират вписванията в регистъра за гражданското състояние на замолената държава членка. Извънсъдебните споразумения по брачни въпроси (като споразумения за преговори, сключени в края на процедурата, предвидена в Наредба — закон № 132 от 12 септември 2014 г., преобразувана в Закон № 162 от 10 ноември 2014 г.) също се прилагат в рамките на ЕС с оглед на Регламент Брюксел IIb.

Всяка заинтересована страна обаче може да поиска от съда да обяви, че чуждестранното съдебно решение трябва или не трябва да бъде признато; основанията за отказ за признаване са изрично и изчерпателно предвидени в приложимия регламент. Искът трябва да бъде предявен чрез внасяне на искова молба (*ricorso*) до апелативния съд (*corte di appello*), чиято териториална компетентност обхваща мястото на изпълнение на решението съгласно националното законодателство на Италия. Съдът се произнася незабавно, независимо дали е възможно да бъде изслушана другата страна, и решението се съобщава на ищеца. В съответствие с член 30а от Законодателен указ № 150 от 1 септември 2011 г., изменен със Законодателен указ № 149/2022, в производството заседава състав без присъствието на ответната страна.

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Възможно е обжалването на постановено от състава решение в срок от 60 дни от връчването на определението.

Решението по отправеното възражение може да се обжалва пред Касационния съд (вж. приложенията към регламента).

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато

съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

Италия е страна по Регламент (ЕС) № 1259/2010 относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла (Рим III). Приложимото право по отношение на бракоразводни производства и производства за законна раздяла, свързани със ситуации, включващи чуждестранни елементи, е избраното от страните в съответствие с разпоредбите на членове 5, 6 и 7 от регламента и, при липса на избор, определеното от критериите за привързване, предвидени в член 8. В сила са определенията с посочения регламент единни граници относно прилагането на чуждестранното право

С член 31 от Закон № 218 от 31 май 1995 г. за реформиране на италианското международно частно право, изменен със Законодателен указ № 149/2022 и приложим, когато не се прилага единното европейско международно частно право, също се прави препратка изцяло към правилата, установени в Регламент № 1259/2010, като се уточнява, че страните могат да посочат приложимото право по взаимно съгласие, изразено в писмена форма, по смисъла на член 5 от него, както и че посочването може да стане и по време на производството, до приключване на заседанието за първо явяване на страните, дори чрез изявление, направено в протокола от съпрузите, лично или чрез особен процесуален представител.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

■ Последна актуализация: 10/12/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.